

Warszawa, grudzień 2013

Elektroniczny Bankowy Tytuł Egzekucyjny (e-b.t.e.)

dr Marek Konrad Stachowski
mstachowski@prawnakancelaria.eu

Elektroniczny bankowy tytuł egzekucyjny – *de lege fernda*

11.1. Uwagi ogólne

Elektroniczne postępowanie upominawcze

Od dnia 1 stycznia 2010 r.¹ zaczęła obowiązywać Ustawa o elektronicznym postępowaniu upominawczym, dalej e.p.u. Elektroniczne postępowanie upominawcze zostało uregulowane w art. 505²⁸ - 505³⁷ k.p.c.

Ustawa ta stała się początkiem upowszechniania rozwiązań informatycznych w procedurze cywilnej w tych obszarach, które z uwagi na naturę i właściwości szczególne, mogą bez uszczerbku w jakości stosowania prawa wykorzystywać rozwiązania teleinformatyczne wpływając bezpośrednio na szybkość postępowania cywilnego, przeciwdziałając jego przewlekłości i dążąc do rozstrzygnięcia na pierwszym posiedzeniu (art. 6 k.p.c.). Wprowadzenie e.p.u. związane jest również z Rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiającym postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty².

Przyjęte rozwiązania związane z wprowadzeniem e.p.u. wraz z upływem czasu zostały entuzjastycznie ocenione zarówno przez podmioty będące stroną postępowania jak również przez szeroko rozumiane środowisko prawnicze. Od wprowadzenia e.p.u. IV wydział cywilnego Sądu Rejonowego w Lublinie – Zachód, tzw. e-sąd³, rozpatrzył ponad 3 miliony spraw.

Przeważającymi podmiotami, które korzystają z e.p.u. są dostawcy masowych usług w myśl założenia ustawodawcy, że e.p.u. winno dotyczyć spraw najprostszych. Biorąc pod uwagę czasowy aspekt funkcjonowania e.p.u., od strony powodowej nie ulega wątpliwości, że dwa podstawowe parametry postępowania tj. koszt i czas w znacznym stopniu zostały obniżone. P. Kosiński zwraca uwagę również na inne korzyści płynące z e.p.u., do których zalicza: brak konieczności kompletowania pozwu, odpisów i załączników w postaci wydruków i kserokopii (każdorazowo opieczętowywanych i potwierdzanych za zgodność), a także wyeliminowanie czasu wniesienia pozwu do sądu za pośrednictwem operatora pocztowego, ponieważ wniesienie pisma elektroniczne do e-sądu następuje tego samego dnia, w którym pozew zostanie opatrzony bezpiecznym podpisem elektronicznym i wysłany z kancelarii⁴. Pomimo fakultatywnego charakteru postępowania do e- sądu w 2010 r. trafiło przeszło 700 tys. spraw, a już w następnym roku liczba ta przekroczyła 2 miliony⁵. W obecnej chwili liczba spraw, jak już zostało wspomniane, przewyższa 3 miliony.

Pomimo entuzjastycznego nastawienia do e.p.u. należy również wskazać na krytykę, jaką miała miejsce w publikacjach prasowych i elektronicznych, odnoszącą się do wadliwej konstrukcji przepisów o e.p.u.–Wskazywano na sprzyjanie oszustwom w dochodzeniu roszczeń często przedawnionych lub świadczeń wcześniej spełnionych⁶. Należy jednak sprzeciwić się pogładowi, że e.p.u. sprzyja oszustwom bądź wyłudzeniom. Mając na uwadze zwroty najczęściej używane w publikacjach prasowych, w tym również

---

¹ e.p.u. - Ustawa z dnia 9 stycznia 2009 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2009.26.156).

² Rozporządzenie (WE) nr 1896/2006 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. ustanawiające postępowanie w sprawie europejskiego nakazu zapłaty (Dz. Urz. UE L 339 z 30.12.2006 r., s. 1. Zobacz również załącznik nr 1 do rozporządzenia – Elektroniczne postępowanie.

³ Portal internetowy e-sądu w Lublinie : WWW.e-sad.gov.pl

⁴ P. Kosiński, *EPU robi karierę*, R.Pr. styczeń 2012 r., nr 121, s 28

⁵ Zobacz J. Pawliczak, A. Pietryka, *Elektroniczne postępowanie upominawcze – ocena skutków regulacji*, KRSąd nr 4/2011.

⁶ M. Żółkiewski, *Pułapki e-sądu*, <http://gazetaobywatelska.info/news/show/225>, zobacz również artykuły opublikowane przez Dziennik Rzeczpospolita <http://prawo.rp.pl/artykul/792778,967197-E-sad-do-pilnej-korekty--bedzie-grzywna-za-niedbalstwo-lub-zla-wiare.html>

w dzienniku Rzeczpospolita: *wyłudzenie, egzekwowanie wierzytelności przedawnionych, egzekwowanie wierzytelności spełnionych, oszustwo*, należy kategorycznie stwierdzić, że jest to demagogia pozbawiona racjonalnego uzasadnienia. Każda bowiem wierzytelność może być przez wierzyciela dochodzona w dowolnym wybranym przez niego czasie. Nie można mówić o próbie wyłudzenia przez wierzyciela zapłaty wierzytelności gdy ten wzywa dłużnika do spełnienia świadczenia, choćby wierzytelność była przedawniona. W takiej sytuacji dłużnikowi w obronie przed spełnieniem świadczenia służą przepisy związane z terminem przedawnienia, które dłużnik może podnosić zarówno w bezpośrednich kontaktach z wierzycielem, jak i na etapie jakiegokolwiek postępowania sądowego, którego celem jest zapłata długu (postępowanie zwykłe, nakazowe, upominawcze). Przedawnienie długu dłużnik może również podnosić na etapie postępowania egzekucyjnego art. 840 § 1 k.p.c. (jako zaprzeczenie zdarzeniom. na których oparto wydanie klauzuli wykonalności w szczególności gdy kwestionuje istnienie obowiązku stwierdzonego tytułem egzekucyjnym niebędącym orzeczeniem sądu)⁷. W przypadku świadczeń spełnionych, w ocenie dłużnika nienależnych, a przedawnionych, nie służą dłużnikowi żadne środki obrony, co jest zgodne z art. 411 k.c. (wyłączenie zwrotu świadczeń nienależnych). W przypadku używania przez media pojęcia oszustwa, którego nie odnajdziemy w kodeksie cywilnym, należy stwierdzić jednoznacznie, że w sytuacji, gdy rzekomy dłużnik „stanie się ofiarą” takiego zdarzenia, to również do obrony mogą mu posłużyć instytucje prawa na etapie postępowania cywilnego (np. zaprzeczenie prawdziwości dokumentu)⁸ oraz przepisów karnych, np. złożenie do prokuratury zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa. Prawdą jest, że e.p.u. może sprzyjać próbie wykorzystania przez nieuczciwych wierzycieli tej instytucji, ale należy kategorycznie stwierdzić, że ewentualny dłużnik nie jest pozbawiony szansy skutecznej obrony. Kwitując charakter publikacji prasowych należy uznać, że w wielu przypadkach wprowadzają w błąd czytelników, bowiem można uznać argumentację w nich przytoczoną w sytuacji popełnienia oszustwa przeciw dokumentom, ale nie można uznać za oszustwo bądź próbę wyłudzenia długu, który nie został spełniony. Nie może być tak, że dłużnik nie zaspokaja wierzyciela, a po latach, gdy wierzyciel dochodzi swoich wierzytelności na gruncie prawa, dłużnik podnosi lament, jakoby mu się krzywda działa.

W odniesieniu do powyższego przekonujące jest stwierdzenie J. Gołaczyńskiego, że problem z doręczeniem nie jest wyłącznie wadą w odniesieniu do e.p.u. bowiem sytuacja pozwanego w postępowaniu elektronicznym jest taka sama jak w każdym innym postępowaniu. I należy odnieść się pozytywnie do zapowiedzi wiceministra, że dla

---

⁷ Zobacz też Wyrok SN z dnia 21 września 2005 r., V CK 152/2005, LP. nr 2353599, „Na podstawie bankowego tytułu egzekucyjnego może być prowadzona jedynie egzekucja wierzytelności bankowej i tylko na rzecz banku, po nadaniu na jego rzecz sądowej klauzuli wykonalności. Żądania powodów pozbawienia wykonalności tytułu wykonawczego w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego, któremu nadano klauzulę wykonalności na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem, jest z tego tylko względu w pełni uzasadnione na podstawie art. 840 § 1 pkt 2 kpc, gdyż po powstaniu tytułu egzekucyjnego (wystawienie bankowego tytułu egzekucyjnego) nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie nie może być egzekwowane (nadano klauzulę wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu na rzecz nabywcy wierzytelności niebędącego bankiem), dlatego wyrok Sądu Okręgowego pozbawiający wykonalności w całości bankowego tytułu egzekucyjnego”.

⁸ zaprzeczenie prawdziwości dokumentu prywatnego (art. 253 k.p.c. w zw. z art. 6. § 1. k.p.c.) nakłada obowiązek zaprzeczającemu udowodnić, że np. nie podpisał umowy. Ale trzeba pamiętać, że po wniesieniu sprzeciwu od Nakazu Zapłaty (art. 505 k.p.c.), sprawa rozpoznawana jest w trybie uproszczonym, bez możliwości przedłożenia dowodu z opinii biegłego, w tym także opinii grafologicznej, co do autentyczności podpisu. Czyli z jednej strony, to do strony zaprzeczającej należy obowiązek udowodnienia, z drugiej strony, nie można tego skutecznie udowodnić w postępowaniu uproszczonym. Pozostaje wniosek o wyłączenie sprawy do postępowania zwykłego, który sąd odrzuci, bo to sprawa „zasługuje” na postępowanie zwykłe, ocenia sąd autorytatywnie (art. 505⁷ k.p.c.). Zobacz również Raport InfoDok – raport o dokumentach zastrzeżonych III kw. 2012 r., w którym wskazano na łączną kwotę udaremnionych prób wyłudzeń kredytów (97 931 075 zł) oraz na liczbę udaremnionych prób wyłudzeń kredytów (1 539), http://dokumentyzastrzezone.pl/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=42&Itemid=73

usprawnienia działania e-sądów, tym samym wykluczenia możliwości nadużyć przez stronę powodową, każda sprawa będzie weryfikowana z dostępną bazą sądu, czy nie ma zawisłości sporu pomiędzy stronami⁹. O tyle ma to znaczenie, że być może w przyszłości taka baza mogłaby obejmować wszystkie postępowania sądowe w każdym sądzie i nie tylko postępowanie elektroniczne, co nie tylko ~~by~~ doprowadziłoby do stwierdzenia, że pomiędzy stronami nie ma zawisłości sporu, ale ponadto sprzyjałoby to wiedzy w zakresie wszystkich toczących się spraw, w których uczestnikami są strony.

W odniesieniu do e.p.u., jak również przyszłych – postępowań elektronicznych należy odnotować, że od 1 stycznia 2013 r. zaczęło obowiązywać nowe rozporządzenie regulujące kwestię przekazywania spraw rozpoznawanych w elektronicznym postępowaniu upominawczym sądowi w Lublinie¹⁰. Wspomniane rozporządzeniem jest wynikiem nowelizacji u.s.p. w postaci zmiany treści upoważnienia ustawowego dla ministra sprawiedliwości do przekazania jednemu sądowi rejonowemu rozpoznawania spraw w elektronicznym postępowaniu upominawczym. Związane jest to z funkcjonowaniem przy Sądzie Rejonowym Lublin-Zachód w Lublinie odpowiedniej infrastruktury elektronicznej, która umożliwia prowadzenia e.p.u. Minister w rozporządzeniu utrzymuje właściwość tego sądu i przekazuje mu wszystkie sprawy rozpoznawane w e.p.u bez względu na wartość przedmiotu sporu (art. 20 u.s.p.).

Elektroniczny bankowy tytuł egzekucyjny

W oparciu o koncepcję e.p.u. Ministerstwo Sprawiedliwości złożyło projekt ustawy obejmujący swym zakresem postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. Wydaje się, że projektowane rozwiązania związane z elektronicznym bankowym tytułem egzekucyjnym

(e-b.t.e.) w postępowaniu klauzulowym warto przenieść na całe postępowanie klauzulowe. Wynika to głównie z charakteru postępowania, które w znacznej mierze jest postępowaniem formalnym. Postępowanie klauzulowe jest spójne i nie dostarcza poważnych problemów generujących istotne oboczności¹¹. Zatem z punktu widzenia procedury, jak również przygotowania informatycznego, nie powinno być problemu z wprowadzeniem elektronicznego postępowania w celu nadania klauzuli wykonalności b.t.e.

Wprowadzenie e-b.t.e. wiązać się będzie z szybszą egzekucją długów, jak również konsekwentnie ulegnie zmianie sposób prowadzenia egzekucji, chociażby poprzez fakt, że wszelkie pisma w postępowaniu egzekucyjnym będzie można wносить drogą elektroniczną, zaś wierzyciel (bank) będzie mógł wskazać, któremu e-sądowi przekaże sprawę.

Zgodnie z założeniem Ministerstwa Sprawiedliwości ma zostać powołanych 11 e-sądów (na obszarze każdej apelacji) orzekających w sprawie b.t.e. oraz zajęcia wierzytelności z rachunków bankowych. Mają zostać w nich również uruchomione e-usługi prawne dla konsumentów i przedsiębiorców¹². Zatem w każdej apelacji ma funkcjonować jeden sąd e-b.t.e. jako wydział cywilny sądu rejonowego z właściwością miejscową dla dłużnika (art. 27 k.p.c.).

⁹ Źródło: WWW.ms.gov.pl zobacz również M. Sewastianowicz, *Błędy zarzucane EPU zdarzą się też w innych postępowaniach*, <http://www.lex.pl/szukaj/-/s/q-b%C5%82%C4%99dy%20zarzucane%20e.p.u>

¹⁰ Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 29 listopada 2012 r. w sprawie przekazania rozpoznawania spraw w elektronicznym postępowaniu upominawczym (Dz.U. 2012.1348.).

¹¹ Za B. Pękalski, *Postępowanie w sprawie nadania bankowemu tytułowi egzekucyjnemu w postaci elektronicznej sądowej klauzuli wykonalności - Uwagi do lege ferenda*, WWW.bibliotekacyfrowa.pl/Content/38861/005.pdf - E. Wengerek, *Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne komentarz*, t. II, Toruń 1995, s. 71 i nast.; Z. Szczurek, *Kodeks postępowania cywilnego. Postępowanie zabezpieczające i egzekucyjne. Komentarz*, Currenda 1996, s. 99 i nast.

¹² Program informatyzacji sądów przedstawił podczas obrad IV Forum Technologii Bankowości Spółdzielczej (Warszawa w dniach 29-30 maja 2012 r.) J. Gołaczyński, podsekretarz stanu w Ministerstwie Sprawiedliwości. Prace koncepcyjne nad ustanowieniem e-sądów są już zaawansowane, wiadomo, że jako pierwszy powstanie taki sąd we Wrocławiu, a w 2014 r. jest przewidziana finalizacja budowy całego systemu.

Zgodnie z dyspozycją art. 96 pr. bank. w zw. z art. 78 § k.c. na podstawie ksiąg lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności banki będą mogły wystawiać w formie elektronicznej b.t.e. z bezpiecznym podpisem elektronicznym, który następnie zostanie utrwalony w systemie teleinformatycznym sądu. Zarówno wniosek i załączniki składane będą za pomocą systemu teleinformatycznego, zaś e-b.t.e. złożony w *repertorium* sądu podlegać będzie wydrukowi weryfikacyjnemu¹³. Niewykluczone jest, że w wyniku wprowadzenia zmian ustawowych w zakresie e-b.t.e., jak również dalszego rozwoju systemów informatycznych, dojdzie do pozostawienia wyłącznie elektronicznej formy e-b.t.e. opatrzonego bezpiecznym podpisem (art. 3 pkt 2 u.p.e.).

De lege ferenda, warto rozważyć przy okazji rozwiązań technologicznych związanych z e.p.u. oraz projektowanych- e-b.t.e. by nie wprowadzić ogólnopolskiej bazy wszystkich tytułów egzekucyjnych, do której dostęp miałyby wszystkie sądy, komornicy oraz stosowne urzędy, ale również przysłowiowy Kowalski, z zastrzeżeniem o ograniczeniach związanych z przepisami o ochronie danych osobowych.

11.2. Założenia projektu ustawy o wprowadzeniu elektronicznego bankowego tytułu egzekucyjnego i zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego

Projekt ustawy o zmianie ustawy Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych ustaw można odnaleźć na stronach BIP Rady Ministrów i Kancelarii Prezesa Rady Ministrów pod numerem UA28¹⁴. Jednakże pierwsza wzmianka o wprowadzeniu e-b.t.e. miała miejsce już 6 kwietnia 2010 r.: „*wprowadzenie tzw. elektronicznego bankowego tytułu egzekucyjnego zamiast tradycyjne go bankowe go tytułu egzekucyjnego i, w ślad za tym, z informatyzowanie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności bankowemu tytułowi egzekucyjnemu*”¹⁵.

Wprowadzenie postępowania elektronicznego w przedmiocie nadania klauzuli wykonalności b.t.e. wg projektanta winno przyczynić się do :

- przyspieszenia postępowania związanego z nadaniem klauzuli wykonalności b.t.e.,
- wyeliminowania problemów związanych z różnicowanym orzecznictwem Sądu Najwyższego w przedmiocie nadawania b.t.e. klauzuli wykonalności,
- wprowadzenia w szerszym zakresie postępowania egzekucyjnego w formie elektronicznej oraz możliwością posługiwania się elektronicznym tytułem wykonawczym,
- uproszczenia procedury z myślą o wierzycielu a związanej z wydaniem i późniejszym wykorzystaniem e-b.t.e.,
- ograniczenia kosztów postępowania o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. poprzez wprowadzenie elektronicznych dokumentów.

W kontekście założeń do omawianych zmian w ustawie prawo bankowe, Ministerstwo Sprawiedliwości przewiduje zmianę art. 78¹ k.p.c. poprzez możliwość złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. wyłącznie w postaci elektronicznej. Składany wniosek o nadanie klauzuli wykonalności dotyczyć będzie wyłącznie tylko jednego b.t.e. Do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. również będzie musiał zostać w postaci elektronicznej załączony b.t.e. z załącznikami w formie

¹³ W obcej chwili trwają prace nad kluczowymi projektami budowy publicznych baz danych, do których zaliczyć można jako główne Rejestr Usług Medycznych (RUM), e-podatki, e-PUAP (platforma usług publicznych), Pl.ID (nowy chipowy dowód osobisty) czy system katastru (ewidencji nieruchomości). O stycznia 2013 r, zaczął działać w-WUŚ (elektroniczna weryfikacja uprawnień świadczeniobiorców).

¹⁴http://bip.kprm.gov.pl/portal/kpr/form/r640/Projekt_ustawy_o_zmianie_ustawy__Kodeks_postepowan_ia_cywilnego_oraz_niektorych_i.html

¹⁵ Projekty Ministerstwa Sprawiedliwości dotyczące informatyzacji postępowania cywilnego – Informacje szczegółowe. Warszawa 6 kwietnia 2010 r.

elektronicznej i oświadczeniem dłużnika o poddaniu się egzekucji. Odpisy załączonych dokumentów do wniosku o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. wnioskodawca zobowiązany będzie poświadczyc za zgodność z oryginałem. Nie dotyczy to sytuacji, gdy wszystkie dokumenty w tym oświadczenie o poddaniu się egzekucji były stworzone od początku w formie elektronicznej.¹⁶

W konsekwencji zostaną dokonane również zmiany w Prawie Bankowym poprzez dodanie w ustawie e-b.t.e. W art. 96 pr. bank. po ust. 1 zostanie wprowadzony ust 1¹ stanowiący, że b.t.e. są utrwalane wyłącznie w systemie teleinformatycznym zabezpieczone bezpiecznym podpisem osób upoważnionych do działania w imieniu banku. W tym celu przewiduje się dodanie nowego ust 4 w art. 96 pr. bank. jako upoważnienia dla Ministra Sprawiedliwości do wydania rozporządzenia w porozumieniu z Ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych oraz Ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, przedmiotem którego ma być określenie szczegółowej struktury treści b.t.e.

Ministerstwo Sprawiedliwości proponuje również zmianę treści art. 97 pr. bank. poprzez dodanie ust 1¹ odnoszącego się do możliwości złożenia oświadczenia o poddaniu się egzekucji na formularzu lub w postaci elektronicznej, jako uzupełnienie delegacji ustawowej dla Ministra Sprawiedliwości, związanej z wydaniem rozporządzenia co do szczegółowej treści b.t.e. o czym była mowa powyżej.

Ponadto w odniesieniu do postępowania, którego celem jest nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. w postępowaniu elektronicznym należy wskazać na zmianę art. 16 oraz 20 u.s.p. Proponowana zmiana polegałaby na dodaniu § 7 w art. 16 u.s.p., który umożliwiłby Ministrowi Sprawiedliwości wskazywanie wydziałów odwoławczych od orzeczeń sądowych dotyczących nadania klauzuli wykonalności b.t.e. w postępowaniu elektronicznym. Możliwość ta skorelowana byłaby z liczbą wydziałów odwoławczych i ich właściwością miejscową w stosunku do liczby wnoszonych środków odwoławczych o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e.

Nawiązując do wspomnianej zmiany art. 20 u.s.p. Ministerstwo Sprawiedliwości proponuje dodanie pkt 10, który umożliwi przyznanie kompetencji Ministrowi Sprawiedliwości do przekazania jednemu lub kilku sądom rejonowym spraw w postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. Nadawanie b.t.e. klauzuli wykonalności odbywać się będzie na dotychczasowych zasadach, zaś projektowana reguła art. 13 k.p.c. pozwoli na wprowadzenie nowego typu postępowania elektronicznego nie tylko bez zbędnych problemów z konwersją dokumentów istniejących wyłącznie w postaci papierowej, ale także pozwala rozwiązać problemy prawne związane z odmiennymi warunkami wydawania bankowych tytułów egzekucyjnych przewidzianymi w dotychczasowych przepisach, w szczególności w zakresie wymagań formalnych oświadczenia o poddaniu się egzekucji¹⁷.

Treść proponowanych zmian jest następująca:

„1. Na podstawie ksiąg banków lub innych dokumentów związanych z dokonywaniem czynności bankowych banki mogą wystawiać bankowe tytuły egzekucyjne.

11. Bankowe tytuły egzekucyjne, o których mowa w ust 1, są utrwalane wyłącznie w systemie teleinformatycznym i opatrywane bezpiecznym podpisem elektronicznym w

---

¹⁶ Należy pamiętać, że przesłanie wniosku do sądu przez bank w postępowaniu elektronicznym i podpisane stosownym podpisem elektronicznym, automatycznie nie powoduje, że zawartość informacji (maila) jest zgodna z oryginałem. Dla zobrazowania czemu służyć, ma potwierdzanie dokumentów konwertowanych na formę elektroniczną, należy spojrzeć na przesyłanie e-maili jak na zwykłą przesyłką pocztową. Zatem zgodnie z art. 128 k.p.c. zawartość przesyłki musi wypełniać przesłanki, o jakich jest w przytoczonym artykule tj.; do pisma procesowego należy dołączyć odpisy i odpisy załączników,...a ponadto, jeżeli w sądzie nie złożono załączników oryginał, po jednym odpisie każdego załącznika do akt sądowych.

¹⁷ *ibidem*. Projekt MS z dnia 6 kwietnia 2010 r.

rozumieniu art. 3 pkt 2 ustawy z dnia 18 września 2001 r. o podpisie elektronicznym osób uprawnionych do działania w imieniu banku.

2. W bankowym tytule egzekucyjnym należy oznaczyć bank, który go wystawił i na rzecz którego egzekucja ma być prowadzona, dłużnika zobowiązanego do zapłaty, wysokość zobowiązań dłużnika wraz z odsetkami i terminami ich płatności, datę wystawienia bankowego tytułu egzekucyjnego, jak również oznaczenie czynności bankowej, z której wynikają dochodzone roszczenia, oraz wzmiankę o wymagalności dochodzonego roszczenia.

3. W przypadku egzekucji przeciwko kilku osobom lub z kilku części składowych majątku dłużnika można wystawić dalsze tytuły egzekucyjne.

4. Minister Sprawiedliwości, w porozumieniu z ministrem właściwym do spraw instytucji finansowych oraz ministrem właściwym do spraw Skarbu Państwa, określi, w drodze rozporządzenia, strukturę i szczegółową treść bankowego tytułu egzekucyjnego oraz formularza zawierającego oświadczenie dłużnika o poddaniu się egzekucji, biorąc po uwagę bezpieczeństwo posługiwania się dokumentami w postaci elektronicznej, dostępność akt egzekucyjnych dla stron postępowania egzekucyjnego i potrzebę przyspieszenia postępowania egzekucyjnego."

W kontekście zmian w Prawie Bankowym ustawodawca proponuje również zmiany w procedurze cywilnej, które odnoszą się do obecnego e.p.u. jak również przeszłego e-b.t.e. Zmiany dotyczą : art. 42¹. §1, art. 126 § 2, art. 151, art. 505²⁹, art. e626¹, art. 805, art. 825 pkt 2 k.p.c. Treść proponowanych zmian jest następująca;

„Art. 42¹. §1. W sprawach, w których powództwo wytacza się za pośrednictwem systemu teleinformatycznego (drogą elektroniczną), przepisów o właściwości miejscowej nie stosuje się, chyba że przepisy szczególne stanowią inaczej. W takim przypadku sprawę rozpoznaje sąd, któremu przydzielono sprawę do rozpoznania na zasadach i w sposób określony w rozporządzeniu wydanym na podstawie §3.

§ 2. Właściwość odmiejscowioną stosuje się także na wniosek powoda zgłoszony w pozwie składanym za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, jeśli pozwany nie sprzeciwi się temu wnioskowi przed wdaniem się w spór co do istoty sprawy. Przepisu nie stosuje się w przypadku niewłaściwości sądu dającej się usunąć za pomocą umowy stron.

§ 3 Minister Sprawiedliwości w drodze rozporządzenia określi zasady i tryb przydzielania do rozpoznania poszczególnym sądom spraw, o których mowa w paragrafach poprzedzających, mając na względzie konieczność równomiernego przydzielania spraw poszczególnym sądom.”;

w art. 126 § 2 otrzymuje brzmienie:

„§ 2. Gdy pismo procesowe jest pierwszym pismem w sprawie, powinno ponadto zawierać oznaczenie miejsca zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych i pełnomocników oraz przedmiotu sporu, pisma zaś dalsze - sygnaturę akt. Strona, jej przedstawiciel ustawowy lub pełnomocnik, który w złej wierze lub lekkomyślnie oznaczył nieprawidłowy adres zamieszkania lub siedziby stron, ich przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników podlegają karze grzywny.”;

w art. 151 dotychczasową treść oznacza się § 1 i dodaje się § 2 w następującym brzmieniu:

„§ 2. W sprawach, w których występuje właściwość odmiejscowiona posiedzenie sądowe może odbyć się przy użyciu urządzeń technicznych umożliwiających jego przeprowadzenie na odległość.”;

po art. 505²⁹ dodaje się art. 505^{29a} w brzmieniu:

„Art. 505^{29a}. W elektronicznym postępowaniu upominawczym mogą być dochodzone roszczenia, które stały się wymagalne w okresie pięciu lat przed wniesieniem pozwu.”

w art. e626¹ § 1 otrzymuje brzmienie:

„§ 1.e Sprawy w postępowaniu wieczystoksięgowym rozpoznawane są na posiedzeniu niejawnym. Do postępowania wieczystoksięgowego nie stosuje się przepisów

o właściwości odmiejscowionej.”;

w art. 805 po § 1 dodaje się § 1¹ w następującym brzmieniu:

„§1¹. W razie prowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego opartego na wyroku zaocznym, nakazie zapłaty w postępowaniu nakazowym, upominawczym, elektronicznym postępowaniu upominawczym albo europejskim nakazie zapłaty, równocześnie z doręczeniem dłużnikowi zawiadomienia o wszczęciu egzekucji komornik poucza dłużnika o:

możliwości wniesienia środka zaskarżenia od orzeczenia stanowiącego tytuł egzekucyjny oraz od postanowienia o nadaniu tytułowi egzekucyjnemu klauzuli wykonalności,

możliwości złożenia wniosku o przywrócenie terminu do wniesienia środków zaskarżenia, o których mowa w pkt 1, podstawach wstrzymania egzekucji, o których mowa w art. 822 § 2,

możliwości złożenia wniosku o umorzenie egzekucji w przypadkach opisanych w art. 825 pkt 2.”;

w art. 822 dotychczasową treść oznacza się jako § 1 i dodaje się § 2, 3 i 4 w następującym brzmieniu:

„§ 2. W razie prowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego obejmującego wyrok zaoczny, nakaz zapłaty w postępowaniu nakazowym, upominawczym, elektronicznym postępowaniu upominawczym albo europejski nakaz zapłaty, komornik wstrzyma się z czynnościami egzekucyjnymi, jeżeli dłużnik wykaże, że ich doręczenie w trakcie procesu nastąpiło w trybie art. 139 i złożył środek zaskarżenia od tych orzeczeń. Przepis § 1 zd. 3 i 4 stosuje się. Komornik podejmie dalsze czynności, jeżeli wierzyciel wykaże, że postępowanie wywołane wniesieniem środka zaskarżenia zostało prawomocnie zakończone, chyba że zachodzą podstawy do umorzenia postępowania.

§ 3. W razie prowadzenia egzekucji na podstawie tytułu wykonawczego, o którym mowa w § 2 komornik wstrzyma się z czynnościami egzekucyjnymi, jeżeli jest mu znane, że doręczenie orzeczenia w trakcie procesu nastąpiło w trybie art. 139 pod inny adres niż adres oznaczony w postępowaniu egzekucyjnym. W takim przypadku komornik podejmie dalsze czynności po uzyskaniu z sądu, który wydał tytuł egzekucyjny, informacji, że dłużnik nie złożył środka zaskarżenia od tego orzeczenia. Uzyskanie informacji może nastąpić nie wcześniej niż po upływie 14 dni od dnia zawiadomienia dłużnika o wszczęciu egzekucji. Zdanie drugie i trzecie § 2 stosuje się odpowiednio.

§ 4. Przepis § 2 stosuje się tylko raz w toku postępowania.”;

art. 825 pkt 2 otrzymuje brzmienie:

„2) jeżeli prawomocnym orzeczeniem tytuł wykonawczy został pozbawiony wykonalności albo tytuł egzekucyjny, na którym oparto klauzulę wykonalności został uchylony lub utracił moc”.¹⁸

---

¹⁸ Druk sejmowy nr 988, Poselski projekt ustawy o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego, który do Sejmu został złożony w dniu 7 grudnia 2012 r., skierowany do I czytania na posiedzeniu Sejmu w dniu 14 grudnia 2012 r. zaś pierwsze czytanie miało miejsce 4 stycznia 2013 r. (nr posiedzenia 31) po czym skierowano do Komisji Nadzwyczajnej do spraw zmian w kodyfikacji.

Przedstawiony projekt wprowadza „Rozdział 3a. *Właściwość odmiejskowa*”, który odnosi się do postępowania elektronicznego jak również wzmacnia sytuację prawną dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym. Zgodnie z założeniami ustawodawcy dzięki wprowadzeniu postępowań elektronicznych odpada potrzeba ochrony prawnej pozwanego przed niedogodnościami związanymi z prowadzeniem postępowania sądowego przez sąd inny niż sąd zamieszkania (art. 27 k.p.c.). W postępowaniu elektronicznym strony mają swobodny dostęp do akt sprawy za pomocą sieci internetowej, co oznacza, że oznaczenie sądu właściwego dla miejsca zamieszkania dłużnika nie ma znaczenia.

Dodatkowym argumentem ustawodawcy odnośnie wprowadzenia *właściwości odmiejskowej* uznano możliwość bardziej efektywnego wykorzystania kadry sędziowskiej. Ponadto w postępowaniu elektronicznym nie ma potrzeby osobistego stawiennictwa stron, jako że posiedzenie sądu jest niejawne, zaś wydane orzeczenia lub zarządzenia doręcza się stronom przy pomocy operatora pocztowego lub formie elektronicznej. Oznacza to, że przepis art. 786² k.p.c., będący bezpośrednio w związku z art. 96-98 pr. bank. ze względu na czynności sądu jakie wykonuje jest *lex specialis* wobec art. 766² k.p.c.

Zgodnie zamysłem projektanta zmian w zakresie e-b.t.e. zostanie wykluczona możliwość przesłuchania strony przez sąd w trybie art. 766² k.p.c., gdy zajdzie taka potrzeba. Należy zaznaczyć, że przytoczony artykuł k.p.c. nie jest związany z postępowaniem przeciwegzekucyjnym (powództwem przeciwegzekucyjnym). Należy zaznaczyć, że art. 766² k.p.c., k.p.c. w swej treści determinuje wyznaczenie posiedzenia niejawnego, co oznacza, że składem orzekającym będzie zgodnie z art. 47 § 3 w zw. z art. 13 § 2 k.p.c. skład jednoosobowy sądu¹⁹, co wynika również z treści art. 782 k.p.c., który przesądza o jednoosobowym składzie sądu nadającego klauzulę wykonalności tytułowi egzekucyjnemu. Należy podkreślić, że skoro art. 786² k.p.c. stanowi *lex specialis* wobec art. 766² k.p.c., wyłączona zostaje zasada *lex specialis* art. 766² k.p.c. wobec art. 148, 316 k.p.c, będąc w związku z art. 354 k.p.c.

Ponadto zajęcie stanowiska w sprawie przez stronę rozumiane jako wniesienie środka zaskarżenia lub środka odwoławczego nie zmusza strony do osobistego stawiennictwa przed sądem, bowiem pismo określające stanowisko strony może być nadane w urzędzie pocztowym (u operatora publicznego) lub alternatywnie w formie elektronicznej za pomocą systemu teleinformatycznego.

Zatem wszystkie proponowane zmiany w Prawie Bankowym jak również w procedurze cywilnej nie tylko odnoszą się do efektywniejszego stosowania prawa przez sądy, ale również posiadają wymiar ekonomiczny związany z możliwością efektywniejszego wykorzystania zasobów kadrowych sądów, jak również projektowane zmiany winny spowodować obniżenie kosztów postępowania sądowego dla stron występujących w procesie oraz kosztów ponoszonych przez Ministerstwo Sprawiedliwości.

11.3. Ocena projektu ustawy Ministerstwa Sprawiedliwości w przedmiocie wprowadzenia elektronicznego bankowego tytułu egzekucyjnego.

Odnosząc się do proponowanych zmian w Prawie Bankowym i w postępowaniu cywilnym należy wyrazić aprobatę dla działań ustawodawcy, który swym zamysłem ma na celu obniżenie kosztów postępowań związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności b.t.e. i skróceniem czasu tychże postępowań. Nie ulega wątpliwości, że obecna regulacja dotycząca b.t.e. opiera się o następujące pryncypia:

- „Ograniczenie przedmiotowego zasięgu bankowego tytułu egzekucyjnego (precyzacja roszczeń kwalifikujących się do zawarcia w bankowym tytule egzekucyjnym)

---

¹⁹ O. Marcewicz, *Kodeks postępowania cywilnego*, Komentarz, red. A. Jakubecki, Warszawa 2012, s.985.

- Ograniczenie podmiotowego zastosowania bankowego tytułu egzekucyjnego (wobec jakich dłużników banku);
- Uzależnienie egzekucji (tylko sądowej) od woli dłużnika;
- Konieczność kontroli sądowej bankowego tytułu egzekucyjnego w postępowaniu klauzulowym;
- Brak regulacji prawnej szczególnych zasad ochrony dłużnika w związku z wystawieniem bankowego tytułu egzekucyjnego i prowadzeniem przez bank egzekucji;
- Precyzyjne określenie treści oświadczenia egzekucyjnego (o poddaniu się egzekucji, art.97 ust. 2 prawa bankowego)²⁰ .

Co do proponowanych zmian powyższe zachowuje swoją aktualności. Również pomimo proponowanych zmian, wymogi związane z wystawieniem b.t.e. odpowiadają wymogom e-b.t.e. tj.: bezpośrednio roszczenia banku, skonkretyzowanie podmiotu, jaki dokonał bezpośredniej czynności bankowej oraz uzyskania od dłużnika banku oświadczenia o poddaniu się egzekucji.

Proponowane zmiany w art. 96 pr. bank. nie modyfikują zasady wystawiana przez banki b.t.e., co należy uznać za krok słuszny ustawodawcy, gdyż zmiany nie wpłyną zasadniczo na linię orzeczniczą i nauki prawa. Proponowana zmiana w art. 96 pr. bank. poprzez wprowadzenie ust 1¹ nakazuje wyłącznie utrwalić w systemie informatycznym b.t.e., co aktualnie ma miejsce w postaci tradycyjnej papierowej i nie powinno nastęrczać żadnych kłopotów bankom, które na obecną chwilę posiadają bardzo zaawansowane technologie informatyczne z możliwością archiwizowania elektronicznego.

Skoro ustawodawca zdecydował się na wprowadzenie e-b.t.e. do obrotu prawnego nie powinno dziwić, że również nastąpić musi zmiana odnosząca się do formy składanych podpisów. Zatem w pierwotnym brzmieniu przepisu art. 96 ust. 2 pr. bank. zdanie drugie musiałyby ulec wykreśleniu, choć pierwotna myśl ustawodawcy została zachowana, tj. konieczność zaopatrzenia b.t.e. w stosowne pieczęcie banku i podpisy osób upoważnionych do występowania w imieniu banku. Wraz z propozycją wprowadzenia e-b.t.e. również musi ulec zmianie technologia zaopatrywania dokumentów bankowych, w szczególności b.t.e. poprzez wprowadzenie popisu elektronicznego i pieczęci elektronicznej w celu identyfikacji zarówno osoby składającej podpis elektroniczny, jak również banku na podstawie pieczęci elektronicznej.

Warte podkreślenia jest to, że proponowana zmiana w Prawie Bankowym przyczyni się do realizacji postulatu, jakim jest szczegółowe określenie treści b.t.e. za pomocą rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości (proponowany art. 96 ust 4 pr. bank.) co również spowoduje ujednoczenie treści wystawionych b.t.e., a co za tym idzie również będzie miało wpływ na jednolitość przyszłej linii orzeczniczej.

Zwrócić należy uwagę, że sama konstrukcja prawna klauzuli wykonawczej (egzekucyjnej) nie ulega zmianom. Zmiany przewidują możliwość złożenia oświadczenia dłużnika o poddaniu się egzekucji bankowej w formie elektronicznej lub na formularzu, bowiem do tej pory banki treść oświadczenia o poddaniu się egzekucji przygotowywały według własnego uznania. Zmiana ta wpływać będzie na ujednoczenie treści oświadczenia, które stanowi podstawę wystawienia b.t.e. Wprowadzenie formularza w formie papierowej jak i elektronicznej odpowiada realiom życia codziennego, bowiem zastąpienie wszystkich czynności bankowych, których konsekwencją jest bezwzględne wystawienie dokumentu w formie elektronicznej nie sprzyjałoby rozwojowi instytucji e-b.t.e., a wręcz mogłoby prowadzić do utrudnień w korzystaniu przez bank z instytucji e-b.t.e.

---

²⁰ Za M. Bączyk [w:] *Prawo umów handlowych*, red. S. Włodyka, Roz. XI - *Umowy w zakresie czynności bankowych*, Warszawa 2011, s 1087.

Proponowany ust 1¹ w art. 97 pr. bank. staje się kompromisem pomiędzy formą elektroniczną a papierową, który umożliwi bankom dokonanie wyboru, z jakiej formy chcą skorzystać, uwzględniając stan zawansowania technologicznego systemu teleinformatycznego banku. Wybór jaki dokona bank będzie bez znaczenia dla proponowanego przepisu art. 781² § 3 k.p.c.

Biorąc pod uwagę, że wszczęcie postępowania o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. nie jest bezpośrednim postępowaniem egzekucyjnym (art. 760 i art. 797 k.p.c.), bowiem wszczęcie postępowania klauzulowego (art. 782 k.p.c.) odbywa się na wniosek lub z urzędu, choć nie jest wykluczona możliwość złożenia wniosku o nadanie klauzuli wykonalności ustnie do protokołu. Niemniej odnosząc się do projektowanych zmian wprowadzających e-b.t.e. należy uwzględnić projektowany art. 781² § 3 k.p.c. Wprowadzenie wspomnianego artykułu do procedury cywilnej spowoduje, że złożenie wniosku o nadanie klauzuli wykonalności b.t.e. będzie możliwe wyłącznie za pomocą systemu teleinformatycznego.

Zatem treść projektowanego art. 781² § 3 k.p.c. bezpośrednio będzie wpływać na sposób prowadzonego postępowania egzekucyjnego, poprzez wyłączenie normy określonej w art. 760 § 1 k.p.c. mówiącej o tym, że wnioski i oświadczenia w postępowaniu egzekucyjnym składa się na piśmie, bądź ustnie do protokołu.

Dlatego też nie bez znaczenia jest wprowadzany ustawą z dnia 16 września 2011 r. art. 125 § 2¹k.p.c.²¹ mówiący, że „ *jeżeli przepis szczególny tak stanowi, pisma procesowe wnosi się z pomocą systemu teleinformatycznego obsługujące postępowanie sądowe*”, co oznacza, o czym dalej w tym przepisie ustawodawca mówi, że pisma nie wniesione tą drogą nie wywołują skutków prawnych, jakie Ustawa wiąże z wniesieniem pisma do sądu.

Złożony wniosek o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. musi zostać podpisany podpisem elektronicznym (art. 126 § 5 k.p.c.). Do wniosku nie muszą zostać załączone załączniki, tak wynika z art. 128 § 2 k.p.c. W kontekście przywołanego artykułu chodzi nie o brak załączenia załączników ale o to, że nie wymagane są załączniki w formie papierowej, bowiem muszą być załączone w formie elektronicznej. Przy wniesieniu wniosku o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. należy zwrócić uwagę na projektowany zapis art. 165 § 4 k.p.c., który wychodzi naprzeciw zapotrzebowaniu określenia terminów dla pism wnoszonych drogą elektroniczną. Proponowane brzmienie „ *datą wniesienia pisma drogą elektroniczną jest data wprowadzenia go do systemu teleinformatycznego obsługującego postępowanie sądowe*”. Treść proponowanego przepisu jest praktycznie tożsama z treścią art. 505³¹ k.p.c. z tą różnicą, że ustawodawca wskazuje na obsługę danego postępowania, a nie jak ma to miejsce w treści art. 505³¹ k.p.c. na system teleinformatyczny danego sądu.

Wprowadzenie proponowanego art. 165 § 4 k.p.c. może spowodować powstanie problemu, jakim jest określenie czasu związanego z rejestracją wniosku o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. w systemie teleinformatycznym. Na obecną chwilę brak jest orzeczeń co do wykładni terminu rejestracji w związku z e.p.u (art. 505³¹ k.p.c.). Wydaje się, że na obecną chwilę należy się pośilkować orzeczeniem NSA z dnia 13 września 2011 r.²², w którym Sąd stwierdził, „*że chwilą wniesienia pisma procesowego, jakkolwiek obciążonego brakiem formalnym w postaci braku podpisu, jest moment rzeczywistego przesłania poczty elektronicznej, który zostanie odzwierciedlony u odbiorcy wiadomości w odpowiednim programem pocztowym.*”

---

²¹ Ustawa o zmianie ustawy - Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw z dnia 16 września 2011 r. (Dz.U.233.1381.) która weszła w życie w dniu 3 maja 2012 r.

²² Postanowienie NSA z dnia 13 września 2011 r., II FZ 447/2011, LP. 3025942 zobacz również Postanowienie SN 26 marca 2009 r., I KZP 39/08, OSNKW Nr 5/2009, LP. 2017254, którym stwierdził, „*że dotychczas brak jest w KPK i KPW odpowiednich przepisów dotyczących wnoszenia pism procesowych drogą elektroniczną stanowi lukę aksjologiczną, co musi zostać odczytane jako regulacja negatywna*”.

Jak już wspomniano wszelkie załączniki mające związek z wnioskiem o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. winny zostać załączone w postaci elektronicznej z zastrzeżeniem art. 126 § 3¹ k.p.c., który dopuszcza niezałączenie do pisma procesowego wniesionego drogą elektroniczną pełnomocnictwa. Nasuwa to wątpliwości, tym bardziej w odniesieniu do projektowanego art. 781² § 1 k.p.c., bowiem również do takiego wniosku nie będzie wymagane załączenie pełnomocnictwa. Zatem w tych okolicznościach będzie miał zastosowanie art. 89 § 1 k.p.c. Jednakże wydaje się słusznym postawienie tezy, że gdy w postępowaniu klauzulowym za bank działa pełnomocnik, to zgodnie z projektowanym art. 781² § 3 k.p.c. winien on do wniosku wszczynającego elektroniczne postępowanie o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. załączyć w postaci elektronicznej nie tylko wszystkie dokumenty, ale również te, które powstały w formie papierowej po konwersji elektronicznej oraz swoje pełnomocnictwo.

Należy pozytywnie odnotować zmiany w art. 126 k.p.c. odnoszące się do § 2 tego przepisu. W obecnym stanie prawnym powód w pozwie winien wskazać adres zamieszkania pozwanego lub jego siedzibę, jego przedstawiciela ustawowego oraz pełnomocnika (art. 126 § 2 k.p.c. w zw. z art. 187 § 1 k.p.c.). Wprowadzona zmiana słuszenie wprowadza sankcję z tytułu odpowiedzialności powoda za wykonanie na nim ciężącego obowiązku, jakim jest poprawne wskazanie adresu do doręczeń dla strony pozwanej. Wskazanie niewłaściwego adresu strony pozwanej może skutkować ujemnymi konsekwencjami procesowymi dla pozwanego poprzez przyjęcie przez sąd doręczenia zastępczego *per aviso* (art. 139 k.p.c.), tym samym może zostać naruszone prawo pozwanego do obrony i dostępu do sądu. Zatem zmianą § 2 art. 126 k.p.c. ustawodawca pośrednio chroni interesy pozwanego poprzez możliwość nałożenia grzywny na powoda za nie wykonanie ciężącego na nim obowiązku (art. 163 § 1 k.p.c.)²³.

W uzasadnieniu projektu o wprowadzeniu e-b.t.e. projektant powołuje się na obniżenie kosztów postępowania klauzulowego po stronie wnioskodawcy. W obecnej chwili opłata o nadanie klauzuli wykonalności wynosi 50 zł (art. 71 pkt 1 u.k.s.c.). Nie wydaje się by wysokość opłaty została zmniejszona, albowiem nie przemawiają za obniżeniem opłaty żadne względy ekonomiczne. Niemniej sposób dokonania opłaty od wniosku o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. wydaje się, że będzie tożsamy z tym, jaki jest obecnie przy e.p.u (art. 130 § 1 k.p.c.).

W nawiązaniu do zmian związanych z właściwością sądu, należy uznać za słuszne posunięcie ustawodawcy wprowadzenie art. 42¹ k.p.c. (proponowany), który konstytuuje *właściwość odmiejscową* sądu. Proponowany przepis związany jest z propozycją zmian w art. 20 p.u.s.p. poprzez dodanie w nim pkt 10 oraz w art. 16 p.u.s.p w § 7. Zmiany mają na celu upoważnienie Ministra Sprawiedliwości do przekazania jednemu lub kilku sądom spraw o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. Co za tym idzie stworzona została możliwość bezpośredniej kontroli pracy sądów przez Ministra Sprawiedliwości w zakresie rozpatrywania spraw związanych z e-b.t.e. W związku z tym, w razie zaistnienia przesłanek, w tym ekonomicznych, ma on możliwość wpływu na pracę sądu. Nadto należy zauważyć, o czym mowa była w pracy, że art. 781 k.p.c. jest przepisem szczególnym w zakresie właściwości sądów (art. 758 k.p.c.).

Należy zwrócić uwagę na normę prawną, jaką zwarł ustawodawca w art. 781² § 2 k.p.c. (proponowany), która ogranicza możliwość zawierania we wniosku więcej niż jedno żądanie nadania klauzuli wykonalności b.t.e. To wyłącza możliwość częściowego rozstrzygnięcia wniosku i stanowi normę szczególną wobec art. 21 k.p.c. Zatem należy uznać, że art. 781² § 2 k.p.c. odpowiada zasadzie *jedno roszczenie jedno postanowienie*.

W kwestii postanowienia sądu w elektronicznym postępowaniu o nadanie klauzuli wykonalności e-b.t.e. należy uznać, że obecne przepisy dość jednoznacznie regulują sposób zaopatrywania tytułów egzekucyjnych w klauzule wykonalności opatrzone

---

²³ Porównaj art. 255 k.p.c., z którego treści wynika, że strona która w złej wierze lub lekkomyślnie zgłosiła zarzuty może podlegać karze grzywny (maks. 5000 zł).

bezpiecznym podpisem elektronicznym oraz sposób ich przechowywania, jak również sposób posługiwania się elektronicznymi tytułami egzekucyjnymi (art. 783 § 2 k.p.c.).²⁴ „Elektroniczne tytuły wykonawcze nie są bowiem, ani wydawane stronom (gdyż korzystanie z nich odbywa się na innych zasadach), ani przechowywane w aktach sprawy o nadanie klauzuli wykonalności (gdyż wtedy podlegałyby archiwizacji razem z samymi aktami – a tego dla tytułów wykonawczych należy uniknąć z uwagi na sposób korzystania z takich dokumentów). Samo pojęcie elektronicznego tytułu wykonawczego oznacza tutaj b.t.e. po nadaniu mu klauzuli wykonalności, zgodnie z przepisami powołanego wyżej rozporządzenia. Istotną cechą odróżniającą ten tytuł wykonawczy od innych jest fakt, iż istnieje on wyłącznie w postaci elektronicznej i umożliwia – na żądanie strony – wszczęcie postępowania egzekucyjnego także w postaci elektronicznej²⁵. Nie oznacza to, że wierzyciel (bank) zobowiązany jest do wszczęcia postępowania egzekucyjnego wyłącznie w formie elektronicznej. Zatem gdy inicjacja postępowania egzekucyjnego odbywa się w formie elektronicznej, wówczas będzie miał zastosowanie art. 797 § 4 k.p.c., zaś w przypadku gdy wniosek zostanie złożony w formie papierowej (załącznik wydruk weryfikacyjny z sytemu teleinformatycznego) wówczas zastosowanie będzie miał art. 797 § 3 k.p.c.

pozytywna ocena zmian odnosi się również do zwiększonej ochrony dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym w dwóch sposobach (art. 822 i 825 k.p.c.)

Pierwszy to projektowany zapis art. 822 § 2 k.p.c., który umożliwi komornikowi wstrzymanie się od czynności egzekucyjnych na wniosek dłużnika, gdy ten wykaże, że odpis orzeczenia został mu doręczony w trybie art. 139 k.p.c. przy czym złożył środek zaskarżenia do tego orzeczenia. Ponadto projektowany § 3 art. 822 k.p.c. wprowadza możliwość wstrzymania postępowania egzekucyjnego przez komornika z urzędu, gdy poweźmie informację o doręczeniu zastępczym *per aviso*.

Drugim środkiem ochrony dłużnika jest projektowany przepis art. 825 pkt 2 k.p.c., który pozwoli umorzyć postępowanie egzekucyjne, gdy tytuł wykonawczy zostanie pozbawiony wykonalności, jak również w przypadkach, gdy uchylone zostało orzeczenie objęte wykonalnością.

11.4. Podsumowanie

W kontekście proponowanych zmian jawi się nowa jakość b.t.e., zarówno w zakresie jego szczegółowego określenia, jak również sposobu egzekwowania wierzytelności bankowych (postępowanie klauzulowe i egzekucyjne). Proponowane rozwiązania, choć są pozytywne, to w wymiarze ekonomicznym mogą nie dać spodziewanego efektu. Naturalnie z punktu widzenia budżetu Państwa rozwiązanie „jedno roszczenie jedno postanowienie” pozwoli uzyskać satysfakcjonujące wpływy. Z punktu widzenia interesu banku każdy wniosek to wydatek. Wątpliwości również nasuwa optymistyczne podejście do skrócenia czasu egzekwowania swoich wierzytelności przez bank, a w szczególności czasu, w jakim sąd nada klauzulę wykonalności (obecnie trzy dni). Niewątpliwie czas skrócony zostanie w zakresie wysłania wniosku do sądu przez bank, jak i zwrotu wniosku z klauzulą wykonalności.

Jednakże oceniając całość proponowanych rozwiązań w odniesieniu do e-b.t.e. należy podejść do nich z dużym optymizmem, bowiem nie ulega wątpliwości, że będą sprzyjały one większej przejrzystości w działaniach banków, co również odbije się z korzyścią dla ujednoczenia orzecznictwa sądowego oraz wyeliminuje możliwość nadużyć. W tym miejscu należy jeszcze raz powtórzyć postulaty *de lege ferenda* o zbudowaniu ogólnopolskiego portalu, w którym zamieszczane byłyby wszystkie tytuły egzekucyjne z

²⁴ Zobacz Rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 grudnia 2009 r. w sprawie czynności sądu związanych z nadawaniem klauzuli wykonalności orzeczeniu sądowemu wydanemu w elektronicznym postępowaniu upominawczym (Dz.U. 2009.226.1833.).

²⁵ B. Pękalski, *ibidem*.

klauzulą wykonalności, nadawane nie tylko w postępowaniu klauzulowym. Powyższe wiąże się z postulatem, by powstała jedna baza dla wszystkich sądów nie tylko w postępowaniu elektronicznym, umożliwiającą dokonanie weryfikacji podmiotów i zakresu spraw tj. wyjaśnienia czy nie ma pomiędzy nimi zawisłości sporu.

dr Marek Stachowski